

Naïma Azough (37) is getrouwd met Jan Vos (ook 37). Samen hebben zij dochter Aya (ruim zes maanden).

MOEDER EN KAMERLID NAÏMA AZOUGH

‘Laten we nou niet doen alsof de crèche kindermishandeling is’

Werken, rouwen en verbouwen: die drie woorden typeren de zwangerschap van Tweede Kamerlid Naima Azough. En hoewel haar drie maanden verlof ‘wel heel erg snel om waren’, ging ze daarna weer gedreven aan het werk. Waarom ze dat doet, legt ze uit aan journalist Monique Heijst.

GroenLinks Kamerlid Naïma Azough riep – alweer drie jaar geleden – dat de Nederlandse cultuur niet is ingesteld op het geven van borstvoeding. Interessant... Naïma moest even nadenken of zij wel met haar kind op de foto wilde voor dit interview. Maar gelukkig is ze ervoor te porren. Het valt Naïma op dat er weinig allochtone vrouwen in Ouders van Nu staan, terwijl juist het ouderschap een verbindende factor is tussen alle culturen. Natuurlijk, er zijn ook verschillen, maar helaas worden die meer benadrukt dan de overeenkomsten, zoals die allesoverheersende liefde van een ouder voor een kind.

‘Een kind krijgen is een soort superbiologieles. Eindelijk leer je hoe je lichaam écht werkt en overkomt je een soort dierlijk, intuïtief gevoel. Tijdens mijn zwangerschap was ik bijvoorbeeld weleens naar zo’n borstvoedingsavond geweest. Maar toen ik daar vroeg hoe je tepelkloven eigenlijk herkende en of ze daar geen foto’s van hadden, keken ze alsof ze water zagen branden. Uiteindelijk merkte ik precies wat tepelkloven waren, toen ik ze zelf eenmaal had. Zeker toen Aya als een soort piranha aan mijn tepel zoog. Je lichaam is even niet van jezelf, maar staat volledig in dienst van je kleine melkmonstertje. Hoewel ik in het begin van mijn zwangerschap weinig klachten had, werd ik na twee maanden trouwens goed misselijk. Ik moest ’s ochtends eten, anders ging ik subiet kotsen. En tijdens een vakantie in Marokko met Jan was ik een stuk minder romantisch dan ik me had voorgesteld. Als we uit eten gingen, wilde ik eigenlijk maar één ding: slapen om van m’n hoofdpijn af te komen.’

‘Mijn zwangerschap is gekleurd door het overlijden van Jans zusje. Ik was op dat moment zelf twintig weken zwanger. Jans zusje was dertien weken zwanger en kreeg een hersenbloeding waaraan zij drie weken later overleed. Daarmee kelderde mijn eigen zwangerschap van prioriteit nummer één naar een >

BIO

ACHTERGROND:

Naïma is Tweede Kamerlid voor GroenLinks

MAAR OOK:

is zij woordvoester Justitie en Binnenlandse

ZAKEN

Nevenfuncties: oud-bestuurslid van Mama Cash en van het Prins Bernhard Fonds

hele lage plaats. Want hoe kon ik nou van mijn zwangerschap genieten? Waar haalde ik dat gevoel van geluk weer vandaan nu haar overlijden de rest van onze toekomst op zijn kop zette? Mijn kind zou haar niet als tante meemaken, zou niet haar baby als neefje of nichtje krijgen. Het was lastig om die pure rouw niet de boventoon te laten voeren. Maar toen ik ongeveer 28 weken zwanger was, heb ik mezelf ernstig toegesproken. Ik moest mijn kind beschermen tegen al die stress in mijn lijf. Ik kon niet verzinken in mijn verdriet, maar moest op een stuk kurk springen en blijven drijven. Die beschermingsdrang is een soort ultiem instinct. Overigens geloof ik dat je dat moederinstinct ook kunt hebben als je zelf je kind niet hebt gebaard, maar bijvoorbeeld een adoptiekind hebt. In tijdschriften wordt altijd zo de nadruk gelegd op biologisch moederschap. Dat wordt zo opgehemeld. Terwijl er genoeg biologische moeders bestaan die hun kind volledig in de steek laten. Uiteindelijk gaat het om de opvoeding en de onvoorwaardelijke verbondenheid die je met je kind hebt, ongeacht hoe dat kind bij je gekomen is.'

'In deze samenleving is het lastig om rust te nemen. Ja, natuurlijk was het een hectische tijd toen ik zwanger was van Aya. Ik werkte keihard, zat middenin een rouwperiode en ons huis werd verbouwd. Er waren veel impulsen. Maar ach, mijn moeder heeft vroeger om te overleven vee gehoed, takken verzameld en water gehaald op het Marokkaanse platteland. Da's andere koek. En ze had weliswaar geen betaalde baan, maar wel al drie andere kinderen rondlopen toen zij haar

'Gelukkig houdt die liefde voor je kind je de eerste maanden op de been'

vierde kind kreeg. Zij had geen wasmachine, droger of oppas. Daar heb ik enorme bewondering voor. Het is wel druk, en nu ervaar ik aan den lijve waarom wij als GroenLinks voor een langer zwangerschaps- en ouderschapsverlof zijn. Het gaat zo snel en voor je het weet, zijn die drie maanden om.

Ik zou wel wat meer ontspanning willen hebben in deze overspannen samenleving. Iedereen heeft het altijd maar druk, druk, druk. Maar ik ben ook blij dat ik door mijn werk als politica mijn steentje kan bijdragen. Ik ben door duizenden mensen gekozen in de Tweede Kamer, dus kan en wil ik er in in die vier jaar niet zomaar uitstappen omdat ik moeder ben geworden. Maar ik ben wel selectiever en ga niet meer naar iedere externe bijeenkomst.

Natuurlijk zou het leuker zijn als ik in de Tweede Kamer naar de interruptiemicrofoon zou kunnen grijpen met Aya op mijn heup. Maar laten we nou niet doen alsof de crèche kindermishandeling is. Ik wil financieel mijn eigen broek op kunnen houden en ik zou strontvervelend worden als ik de hele dag thuis zou zijn.

Bovendien hangt Aya's geluk echt niet alleen van mij af. Ik ben echt tevreden over de crèche. Nóg liever zou ik Aya bij opa's en oma's onderbrengen, maar dat kan nou eenmaal niet omdat ze te ver weg wonen. En op de crèche wordt ze goed verzorgd en regelmatig lekker geknuffeld.'

Bij Naïma thuis is het lekker hectisch: er wordt nog steeds volop verbouwd. Nu Naïma moeder is van Aya, wil zij graag een aparte werkkamer en een logeerkamer. Tijdens het gesprek komt een electricien vertellen dat er ergens een elektriciteitslek zit, maar hij geen idee heeft waar. Never a dull moment in Naïma's leven.

‘Geen enkel boek of tijdschrift waarschuwde me voor de heftige tijd die ná mijn bevalling zou komen.

Wel heb ik tijdens mijn zwangerschap alles wat los en vast zat gelezen. Ik wilde van alle moeders om me heen weten hoe hun bevalling was gegaan. Maar één vriendin waarschuwde me toen al dat het eerste jaar pas echt de ‘hel’ zou zijn. Als ik dát door zou komen, werd het makkelijker.

Ze had gelijk. Je moet als moeder een totaal nieuw vak leren en gelukkig houdt die overstelpende liefde voor je kind je in die eerste maanden op de been. Zonder dat biologische instinct zouden er meer kinderen langs de weg teruggevonden worden. Aya was in het begin een pittige, eenkennige baby. En ik wist soms echt niet waarom ze huilde of niet wilde slapen. Voor geen enkel ander doel zou je zo’n periode kunnen volhouden. Ik heb altijd hard gewerkt, maar in deze mate en met deze intensiteit maakte ik voor het eerst met Aya mee.

Hoewel je wordt doodgegooid met informatie zou ik tegen mijn eigen zusjes zeggen dat ze vooral niet alles moeten lezen als ze een kind zouden krijgen, maar alles moeten ervaren en ondergaan. Je hoeft niet alles erop na te slaan. Zolang je je kind niet mishandelt of te weinig eten geeft, moet je er ook op vertrouwen dat het uiteindelijk gewoon wel goed komt. Na drie maanden heb ik *Oei Ik Groei* dus gewoon in een hoek gegooit.

Het hóeft allemaal niet perfect. En dus geef ik Aya weleens potjesvoeding, hoewel mijn moeder dat niets vindt. Maar ja, wat wil je? Ik pureerde de eerste keer worteltjes voor Aya, die ze direct weer uitspuugde. Maar het potje dat ik haar vervolgens gaf, at ze smakelijk op. Dat geeft ook wel weer te denken. Hoeveel zoetstoffen gooien ze daar wel niet bij? Gelukkig maakt mijn moeder gepureerd eten dat Aya wél lekker vindt. En ondertussen vindt ze ook mijn prutjes lekker.’ >

‘Ja, ik geef Aya weleens een potje. Het hoeft niet allemaal perfect’

‘Bang voor de bevalling was ik niet. Maar het liep totaal anders dan ik had gedacht. Doordat mijn vliezen al vroeg braken en ik getoucheerd was, moest ik vanwege infectiegevaar snel bevallen. Maar omdat mijn ontsluiting niet goed op gang kwam en ik al een dag bezig was, werd ik ingeleid in het ziekenhuis. Binnen zes uur had ik volledige ontsluiting. Maar na anderhalf uur persen bleek dat de baby met het hoofdje klem zat en kreeg ik een spoedkeizersnede. Dat was wel een teleurstelling. Ik had thuis willen bevallen en ik had willen voelen hoe zij echt uit mij kwam. De overgang was wel stereotiep grappig. Van een warme verloskamer met allemaal vrouwen om me heen, verhuisde ik naar een ijskoude, steriele operatiekamer met alleen maar mannen. Jan zat naast me en doordat ik plaatselijk was verdoofd, zag ik Aya toch uit mijn buik komen. Op de foto’s is ze net een verkreukeld kippetje dat uit een ei komt. Pas toen we haar zagen, kozen we haar definitieve naam. In een roze wolk geloof ik niet. In een zwarte trouwens ook niet. Maar wel in het instinct waardoor ik automatisch

mijn T-shirt omhoog deed en Aya aan mijn borst liet drinken. Wat ze nu nog steeds heel af en toe doet. Ik vond het meteen al praktisch, die borstvoeding. Als ik al die moeders met die flesjes in de weer zag, had ik het een stuk makkelijker. Ik was ook gewoon een beetje lui. Natuurlijk, borstvoeding was goed voor mijn kind, maar als kunstvoeding makkelijker was geweest, had ik daar misschien wel voor gekozen. Die volledige afhankelijkheid van mijn borst vond ik ergens mooi, maar soms ook zwaar. Want je zit in een spagaat en er is geen ruimte meer voor jezelf. Terwijl ik daar na een maand of drie wel weer behoefte aan kreeg en ik soms wel iets minder nodig wilde zijn. Maar toen ik later wilde afbouwen, gooide Aya roet in het eten. Toen ik haar aan het klaarstomen was voor de crèche, weigerde ze ineens uit een flesje te drinken. Gelukkig is dat allemaal goed gekomen.’

Je kind de borst geven op een Nederlands terras, is nog een beetje een taboe. Terwijl er toch niets gekks aan is. In Marokko zie je verder nooit ergens een blote borst, maar gaat iedereen heel relaxed met borstvoedende moeders om. In Nederland zie je overal blote borsten. Maar zodra er een babymond bij in de buurt komt, gaat iedereen raar kijken. Dat vind ik een grappige paradox.’

Het was nog lastig plannen tussen Naïma’s drukke GroenLinks werkzaamheden door. Ik interview haar nu na een druk weekend, waarin ze een bijeenkomst in Venlo bijwoonde: *Hey mam, vertel ’ns*. Moeders en dochters – allochtoon en autochtoon – kwamen bij elkaar om te vertellen over hun dromen, verwachtingen en angsten. Naïma wordt fel als zij vertelt hoe zij deze bijeenkomst heeft beleefd.

‘Het moederschap verbindt vrouwen. Want geen enkele moeder wil dat haar dochter in de goot belandt. Doordat vrouwen van verschillende culturen tijdens zo’n bijeenkomst met elkaar praten, wordt de angst voor de ander minder. Het was grappig te zien hoe veel van die oudere vrouwen met hoofddoekje met die autochtone moeders gemeen hadden. En nee, je Nederlandse zoon wordt echt niet meteen besneden als ’ie bij een Marokkaans-Nederlands vriendje speelt en je Marokkaans-Nederlandse kind krijgt heus niet meteen een frikadel als hij bij

Nederlanders eet. Kinderen kennen dat soort angsten voor andere culturen niet, maar praten gewoon hun ouders na. De sleutel ligt dus bij ouders en zeker ook moeders.

We wonen met z'n allen op een heel klein stukje land, dus we móeten het wel rooien met elkaar. Je kúnt nu eenmaal niet zeggen dat je met die ander niets te maken wilt hebben. Laten we van conflicten tussen culturen geen loopgravenoorlog maken, maar het hoofd een beetje koel houden.'

'Jan en ik hebben moeten leren hoe we vader en moeder moesten worden.

In het begin ging ik heel neurotisch aan Jan vertellen hoe hij Aya moest verzorgen, terwijl ik voelde dat hem dat irriteerde. Alsof ik de enige was die wist hoe dat moest. Maar uiteindelijk realiseerde ik me dat ik belachelijk bezig was. In het begin stond zijn leven minder op zijn kop dan dat van mij. Ik was de hele dag thuis, hij ging gewoon naar zijn werk, hardlopen. Veel verder dan één wasje draaien kwam ik niet. Aya was veeleisend. Ze moest echt nog even landen op deze wereld. Nu heeft zij haar draai gevonden en is het een blije baby.

Jan en ik delen de zorg voor Aya en zijn allebei één werkdag per week bij haar. Daardoor heeft hij ook een eigen relatie kunnen opbouwen en doen we het ieder op onze eigen manier. En mijn manier is zeker niet beter dan die van hem. Omdat Aya in het begin geen baby was die je makkelijk bij opa's of oma's kon achterlaten, hadden Jan en ik weinig tijd samen meer. Nu wordt dat beter en zijn we al een paar keer samen op pad geweest. Maar we slapen nog steeds knus met z'n drieën op onze kamer.'

We gaan samen Aya van de crèche halen. Als we haar ophalen, horen we dat ze niet haar laatste flesje niet meer wilde drinken, maar gewoon op Naima heeft gewacht. Eronder geleden heeft ze niet, ze kraait ons vanuit haar wippertje toe. Als we weer thuis komen, is Jan inmiddels de biologische aardappels aan het schillen...

'Natuurlijk probeer ik Aya groen op te voeden. Ik ga zorgvuldig met eten om en probeer eten niet te laten bederven. Ook heb ik ecologische luiers ontdekt. Ik had er niet veel van verwacht, maar ze doen het hartstikke goed. Stoffen luiers gaan me te ver, er zijn grenzen en het moet ook praktisch blijven. En in plaats van 'gewone' kunstvoeding gebruik ik biologische. Ik heb wel even gegoogeld of er geen nadelen aan zaten, maar ik heb ze niet kunnen vinden. Ik las zelfs ergens dat het goed zou werken tegen koemelkallergie.'

'Ik wil Aya's bedje niet spreiden. Het is goed als ze later voor zichzelf opkomt en haar eigen geld verdient. Streetwise opgroeien. Dat maakt haar zelfstandig. Ik hoop dat ze nieuwsgierig zal zijn en haar eigen keuzes gaat maken. Dat heb ik ook moeten leren.

Ik praat nu af en toe al Berbers tegen Aya, maar wil ook dat ze Arabisch gaat leren. In deze wereld is die taal fantastisch gereedschap. Net als de verbondenheid met haar familie. Die heb ik niet alleen van mijn Marokkaanse familie meegekregen, maar ook van Jan. Ik hoop dat later niemand aan Aya zal vragen of zij zich meer Marokkaans of meer Nederlands voelt, zoals mij vaak gebeurde. Belachelijk, dat is alsof je moet kiezen tussen je vader en je moeder, een onmogelijke keuze. Aya moet zich in beide culturen en landen thuis kunnen voelen. Het Suikerfeest, de islam en het Marokkaanse eten naast Jip en Janneke, Sinterklaas en Kerstmis. Ik wil dat ze Marokko én Nederland met alle geuren, kleuren en familie leert kennen.' ■

'In Nederland zie je overal blote borsten. Maar zodra er een babymond bij in de buurt komt, gaat iedereen raar kijken'